

FSMA_2023_24 dd. 12/10/2023

Praktijkids over uitbesteding

Toepassingsveld:

Deze praktijkgids is gericht aan:

- de vennootschappen voor vermogensbeheer en beleggingsadvies (hierna “de VVB’s”);
- de beheervenootschappen van ICBE’s/AICB’s (hierna “de beheervenootschappen”).

Samenvatting/Doelstelling:

Deze praktijkgids bespreekt de gezonde beheerpraktijken inzake uitbesteding.

Structuur:

1.	Inleiding.....	2
2.	Evenredigheidsbeginsel.....	3
3.	Algemene uitbestedingsbeginselen	4
3.1	Begrip “uitbesteding van functies”	4
3.2	Geviseerde functies en identificatie van kritieke of belangrijke functies	5
3.3	Uitbesteding binnen de groep	7
4.	Beginselen van gezond beheer inzake uitbesteding	8
4.1	Kader voor governante	8
4.1.1	Instellingsbreed kader voor risicobeheer.....	8
4.1.2	Verantwoordelijkheid.....	8
4.1.3	Uitbestedingsbeleid	10
4.1.4	Register van uitbestedingen.....	11
4.1.5	Belangenconflicten.....	12
4.1.6	Bedrijfscontinuïteitsplan	12
4.1.7	Interne audit.....	13
4.2	Uitbestedingsproces.....	13
4.2.1	Beslissing om uit te besteden.....	13
4.2.2	Uitbestedingsovereenkomst	17
4.2.3	Toezicht op de uitbestede functies	19
4.2.4	Exitstrategieën	20
4.2.5	Kennisgeving aan de FSMA bij uitbesteding van kritieke of belangrijke functies	21
5.	Conclusie	22

1. Inleiding

Als onderdeel van haar inspanningen om haar organisatie te rationaliseren, kan het voor een VVB of een beheervenootschap nodig zijn om enkele functies uit te besteden. Die uitbesteding zou haar bedrijfsvoering en goede werking – op verschillende niveaus – ten goede kunnen komen.

Onder de juiste omstandigheden kan uitbesteding bijdragen aan een beter beheer, omdat bepaalde functies worden overgedragen aan derden met meer expertise. Uitbesteding kan ook grote schaalvoordelen opleveren. Toch moet de vennootschap, ondanks de uitbesteding, gezonde beheerpraktijken in acht blijven nemen bij haar bedrijfsvoering. Daarom moet het bestuursorgaan van elke VVB/beheervenootschap een passend uitbestedingsbeleid voeren, met name met het oog op het behoud van een passende organisatie.

Over een solide en passende organisatie beschikken, is een essentiële vergunningsvoorwaarde voor VVB's/beheervenootschappen¹. De FSMA controleert of elke VVB/beheervenootschap passend is georganiseerd om de activiteiten waarvoor ze is vergund, ook de activiteiten die ze eventueel heeft uitbesteed, conform de toepasselijke wetgeving uit te voeren. Het toezicht op die passende organisatie vormt de basis van het prudentieel toezicht dat de FSMA op de VVB's/beheervenootschappen uitoefent.

De reglementeringen die voor VVB's/beheervenootschappen gelden, omkaderen de uitbesteding van bepaalde specifieke functies, zoals het beheer van de beleggingsportefeuille van de ICB en het discretionair portefeuillebeheer².

De Europese Bankautoriteit (EBA) heeft richtsnoeren³ gepubliceerd die soortgelijke wettelijke vereisten verduidelijken voor andere ondernemingen uit de financiële sector, zoals kredietinstellingen, en die gelden bij elke uitbesteding van functies, ongeacht of daarvoor al dan niet specifieke wettelijke regels gelden. In die richtsnoeren specificeert EBA de regelingen voor interne governance, waaronder een solide risicobeheer, die deze ondernemingen moeten implementeren als ze functies uitbesteden, vooral als dat kritieke of belangrijke functies zijn. Die richtsnoeren vormen een referentiedocument inzake uitbesteding.

¹ Art. 25 van de wet 25 oktober 2016 betreffende de toegang tot het beleggingsdienstenbedrijf en betreffende het statuut van en het toezicht op de vennootschappen voor vermogensbeheer en beleggingsadvies (hierna “de VVB-wet”); art. 26 van de AICB-wet; art. 201 van de ICBE-wet en het koninklijk besluit van 12 november 2012 met betrekking tot de instellingen voor collectieve belegging die voldoen aan de voorwaarden van Richtlijn 2009/65/EG.

² Voor de beheervenootschappen, zie art. 29 tot 32 en 320 van de AICB-wet, art. 202 van de ICBE-wet en art. 75 e.v. van de Gedelegeerde Verordening Nr. 231/2013 van de Commissie van 19 december 2012 tot aanvulling van Richtlijn 2011/61/EU van het Europees Parlement en de Raad ten aanzien van vrijstellingen, algemene voorwaarden voor de bedrijfsuitoefening, bewaarders, hefboomfinanciering, transparantie en toezicht (hierna “de AIFM-verordening”).
Voor de VVB's, zie art. 25 van de VVB-wet en art. 30 e.v. van de Gedelegeerde Verordening 2017/565 van de Commissie van 25 april 2016 houdende aanvulling van Richtlijn 2014/65/EU van het Europees Parlement en de Raad wat betreft de door beleggingsondernemingen in acht te nemen organisatorische eisen en voorwaarden voor de bedrijfsuitoefening en wat betreft de definitie van begrippen voor de toepassing van genoemde richtlijn (hierna “de MiFID II-verordening”).

³ Richtsnoeren inzake uitbesteding (EBA/GL/2019/02) van 25 februari 2019.

Op basis van onder meer de toepasselijke wettelijke uitbestedingsbepalingen en voornoemde EBA-richtsnoeren geeft de FSMA in deze praktijkgids gedetailleerde toelichting bij de beginselen van gezond beheer die bij de uitbesteding van elke functie gelden.

Het is mogelijk dat de FSMA deze beginselen nog zal aanpassen, in het bijzonder in functie van de goede of slechte praktijken die ze zou vaststellen bij de uitoefening van haar toezicht op de VVB's/beheervenootschappen.

Deze praktijkgids is van toepassing onverminderd de specifieke uitbestedingsvereisten die gelden voor aanbieders van clouddiensten⁴.

Circulaire PPB 2004/5 van de CFBA van 22 juni 2004 over gezonde beheerspraktijken bij uitbesteding door kredietinstellingen en beleggingsondernemingen wordt opgeheven.

De VVB's/beheervenootschappen hebben tot 30 juni 2024 de tijd om deze praktijkgids en de daarin vervatte beginselen van gezond beheer te implementeren.

2. Evenredigheidsbeginsel⁵

De organisatie van een VVB/beheervenootschap moet evenredig zijn met de omvang, aard, schaal en complexiteit van haar activiteiten.

De in deze praktijkgids geformuleerde beginselen inzake de uitbesteding van functies moeten, in voorkomend geval, in het licht van dat evenredigheidsbeginsel worden geïnterpreteerd.

Het evenredigheidsbeginsel houdt in dat de naleving van de vereisten inzake de uitbesteding van functies in verhouding moet staan tot de aard, de omvang en de complexiteit van de organisatie en de werkzaamheden van de VVB/beheervenootschap. Wanneer de VVB/beheervenootschap zich aan die vereisten conformeert, moet ze ook rekening houden met de complexiteit van de uitbestede functies, de risico's die uit de uitbestedingsregeling voortvloeien, het kritieke karakter of het belang van de uitbestede functie, alsook de mogelijke gevolgen van de uitbesteding voor de continuïteit van haar activiteiten.

Het evenredigheidsbeginsel impliceert echter niet dat de VVB/beheervenootschap kan worden vrijgesteld van de naleving van bepaalde vereisten. Het betekent echter wel dat de wijze waarop ze die vereisten invult, passend moet zijn voor haar structuur en haar werkzaamheden.

Voor de VVB/beheervenootschap waarvan de structuur, de activiteiten en/of de uitbestede functies minder complex zijn, kan het evenredigheidsbeginsel bijvoorbeeld passend worden ingevuld door te opteren voor eenvoudige beleidslijnen, procedures en interne controlemechanismen.

Om aan te tonen dat de VVB/beheervenootschap deze praktijkgids op passende wijze ten uitvoer legt, moet ze haar evenredigheidsanalyse schriftelijk documenteren (*comply or explain*).

⁴ Circulaire FSMA_2022_19 van 8 juni 2022 –Tenuitvoerlegging van de ESMA-richtsnoeren inzake uitbesteding aan aanbieders van clouddiensten.

⁵ Art. 25, § 2, van de VVB-wet; art. 201, § 1, van de ICBE-wet; art. 26 van de AICB-wet.

3. Algemene uitbestedingsbeginselen

De VVB/beheervenootschap mag een beroep doen op dienstverleners. Ze is verantwoordelijk voor de keuze van en de controle op de werkzaamheden van de dienstverleners op wie ze een beroep doet.

Dat een VVB/beheervenootschap een beroep doet op dienstverleners, doet allerm minst afbreuk aan haar verantwoordelijkheid. Uitbesteding mag er niet toe leiden dat:

- Afbreuk wordt gedaan aan de kwaliteit van het governancestelsel van de VVB/beheervenootschap;
- Het operationele risico onnodig toeneemt;
- Afbreuk wordt gedaan aan het toezicht van de FSMA; en
- De continuïteit van de dienstverlening aan cliënten wordt ondermijnd.

3.1 Begrip “uitbesteding van functies”

Het begrip “uitbesteding van functies” verwijst naar elk beroep dat op derden wordt gedaan voor de uitoefening van de procedures, diensten of activiteiten die eigen zijn aan de VVB/beheervenootschap.

Uitbesteding verwijst dus naar het werk dat de VVB/beheervenootschap bij een derde – de dienstverlener – bestelt en dat ze anders zelf verricht. Met “werk” kan bijvoorbeeld een activiteit of een reeks van activiteiten worden bedoeld. Bovendien kan de VVB/beheervenootschap werkzaamheden uitbesteden die kaderen in nieuwe activiteiten en die ze bijvoorbeeld nooit eerder zelf heeft verricht.

Wanneer een dienstverlener een aan hem uitbestede functie zelf aan een andere dienstverlener overdraagt, is er sprake van “onderuitbesteding”.

De VVB/beheervenootschap mag een beroep doen op een dienstverlener op grond van een lastgevings- of een aannemingsovereenkomst in de zin van het Burgerlijk Wetboek. Bij lastgeving wordt een persoon belast om een rechtshandeling te stellen voor een ander. De lastgeving houdt dan ook een vertegenwoordigingsbevoegdheid in. Bij aanneming voert een persoon werken uit voor een ander, zonder over enige vertegenwoordigingsbevoegdheid te beschikken⁶. Het begrip “uitbesteding” viseert dus zowel gevallen waarin taken worden gedelegeerd, als gevallen waarin taken worden uitbesteed.

De FSMA onderstreept dat het beroep dat in onderstaande gevallen op derden wordt gedaan, niet als uitbesteding wordt gekwalificeerd:

- Een functie die verplicht door een dienstverlener moet worden verricht, zoals de wettelijke audit;
- De marktinformatiediensten (b.v. het verstrekken van gegevens door Bloomberg, ...);
- De diensten van correspondentbanken;
- De aankoop van diensten die anders niet door de VVB/beheervenootschap zouden worden verricht (zoals juridisch advies, schoonmaken, veiligheid en onderhoud van gebouwen, ...).

⁶ Art. 1984, eerste lid, en 1787 van het Burgerlijk Wetboek.

3.2 Geviseerde functies en identificatie van kritieke of belangrijke functies

Deze praktijkgids viseert de uitbesteding van elke functie. Onder “functie” wordt elk proces, elke dienst of elke activiteit verstaan.

Toch moet bijzondere aandacht uitgaan naar de uitbesteding van functies die als kritiek of belangrijk moeten worden beschouwd.

Het is de VVB/beheervennootschap die oordeelt of een functie kritiek of belangrijk is. Daarbij moet ze de vraag beantwoorden of die functie van essentieel belang is voor haar bedrijfsvoering.

Een functie wordt geacht kritiek of belangrijk te zijn als de beëindiging dan wel de gebrekkige of tekortschietende uitvoering ervan tot gevolg zou hebben dat wezenlijk afbreuk wordt gedaan aan:

- De permanente naleving – door de vennootschap – van de voorwaarden en verplichtingen uit hoofde van haar vergunning, of van haar andere verplichtingen uit hoofde van de toepasselijke wetgeving, of
- Haar financiële resultaten, of
- De soliditeit of de continuïteit van haar diensten en activiteiten.

De FSMA is van oordeel dat:

- De functies van collectief beheer van (A)ICB's en de beleggingsdiensten in elk geval als kritiek of belangrijk moeten worden beschouwd. De FSMA herinnert er echter aan dat de VVB/beheervennootschap steeds voldoende taken zelf moet blijven uitvoeren en ze dus geen “lege schelp” of “postbusvennootschap” mag worden⁷;
- De onafhankelijke controlefuncties ook kritieke of belangrijke functies zijn omwille van hun rol in de interne controlestructuur van de VVB/beheervennootschap.

De FSMA herinnert er ter zake aan dat de uitbesteding van die functies echter noch mag impliceren dat ze integraal aan de dienstverlener worden overgedragen, noch dat ze de permanentie van de interne controle van de VVB/beheervennootschap of de efficiëntie daarvan mag ondermijnen. Bijgevolg zal de uitbesteding in verhouding staan en beperkt blijven tot de operationele taken van die functies⁸.

Wanneer de VVB/beheervennootschap beoordeelt of een uitbestedingsregeling betrekking heeft op een kritieke of belangrijke functie, moet ze niet alleen rekening houden met de resultaten van de beoordeling van de met de regeling zelf verbonden risico's, maar ten minste ook met de volgende factoren:

- Of de uitbestedingsregeling rechtstreeks verband houdt met het verrichten van activiteiten of diensten waarvoor de VVB/beheervennootschap is vergund;
- De mogelijke gevolgen van een verstoring van de uitbestede functie of van het feit dat de dienstverlener de dienst niet voortdurend op de overeengekomen dienstverleningsniveaus verleent, voor hun:
 - Financiële veerkracht en levensvatbaarheid op korte en lange termijn;

⁷ Art. 31, tweede lid, van de AICB-wet, art. 82 van de AIFM-verordening.

⁸ Zie circulaire FSMA_2013_08 van 23 april 2013 – Compliancefunctie.

- Bedrijfscontinuïteit en operationele veerkracht;
- Operationele risico's, inclusief gedrag, informatie- en communicatietechnologie (ICT) en juridische risico's;
- Het reputatierisico;
- Indien van toepassing, herstelplanning en operationele continuïteit bij vroegtijdige interventie;
- De mogelijke gevolgen van de uitbestedingsregeling voor hun vermogen om:
 - Alle risico's te identificeren, bewaken en beheren;
 - Aan alle wettelijke en regelgevingsvereisten te voldoen;
 - Passende audits op de uitbestede functie te verrichten;
- De mogelijke gevolgen voor de diensten die ze aan hun cliënten verlenen;
- Alle uitbestedingsregelingen, de geaggregeerde blootstelling van de VVB/beheervenootschap aan dezelfde dienstverlener en de mogelijke cumulatieve gevolgen van uitbestedingsregelingen op hetzelfde werkterrein;
- De omvang en complexiteit van elk betrokken werkterrein;
- De mogelijkheid om de voorgestelde uitbestedingsregeling op te schalen zonder de onderliggende overeenkomst te vervangen of te herzien;
- De mate waarin het mogelijk is om de voorgestelde uitbestedingsregeling indien nodig of wenselijk, zowel contractueel als in de praktijk, aan een andere dienstverlener over te dragen, inclusief de geraamde risico's, de belemmeringen voor de bedrijfscontinuïteit, de kosten en het tijdschema voor de overdracht ("vervangbaarheid");
- De mate waarin het mogelijk is om de uitbestede functie opnieuw in de VVB/beheervenootschap te integreren, indien nodig of wenselijk;
- De bescherming van gegevens en de mogelijke impact van een schending van de vertrouwelijkheid of van de waarborging van de beschikbaarheid en integriteit van gegevens voor de VVB/beheervenootschap en haar cliënten, inclusief maar niet beperkt tot de naleving van de GDPR-verordening⁹.

De VVB/beheervenootschap moet de kwalificatie van elke uitbestede functie regelmatig opnieuw beoordelen conform haar eigen procedures, om te bepalen of ze (verder) als kritiek of belangrijk moet worden beschouwd. De VVB/beheervenootschap documenteert haar analyse.

⁹ Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming).

3.3 Uitbesteding binnen de groep

Een uitbesteding binnen de groep is niet noodzakelijk minder risicovol dan een uitbesteding aan een entiteit van buiten de groep.

Daarom onderstreept de FSMA dat, bij een uitbesteding binnen de groep, hetzelfde regelgevende kader en dezelfde voorwaarden gelden als bij een uitbesteding aan dienstverleners van buiten de groep.

Wanneer een VVB/beheervenootschap voornemens is functies uit te besteden aan een groepsentiteit, moet ze nagaan of de keuze voor die entiteit gebaseerd is op objectieve redenen. Ze moet er met name op toezien dat ze door de uitbestedingsovereenkomst niet met een ongerechtvaardigd belangenconflict wordt geconfronteerd (zie [punt 4.1.5](#)). Ook moet ze bijzondere aandacht besteden aan de vergoeding die ze eventueel moet betalen voor de diensten die haar worden verstrekt. Die vergoeding moet worden vastgesteld tegen marktvoorwaarden en moet gerechtvaardigd zijn in het licht van het aantal uitbestede functies en hun complexiteit.

Wanneer de VVB/beheervenootschap deel uitmaakt van een groep, zou ze bij haar risicobeoordeling rekening kunnen houden met het feit dat, bij groepsentiteiten, de operationele bewaking van de uitbesteding kan worden gecentraliseerd. Ze mag het beheer van de uitbesteding echter niet uitsluitend aan groepsentiteiten overlaten.

De VVB/beheervenootschap moet procedures uitwerken voor een passende bewaking en een passend toezicht om de naleving te garanderen van de in deze praktijkgids vermelde reglementaire vereisten.

De VVB/beheervenootschap moet de onafhankelijke bewaking van de dienstverlener kunnen garanderen, onder meer door – ten minste jaarlijks en op verzoek – verslagen van de gecentraliseerde bewakingsfunctie te ontvangen die in elk geval een samenvatting van de risicobeoordeling en de prestatiebewaking omvatten, en door die verslagen kritisch te bekijken. Daarnaast moet ze van de gecentraliseerde bewakingsfunctie een samenvatting van de relevante auditverslagen over de uitbesteding en, op verzoek, het complete auditverslag ontvangen.

De VVB/beheervenootschap moet erop toezien dat ze naar behoren wordt geïnformeerd over de geplande wijzigingen in verband met de dienstverleners die centraal worden bewaakt, en over de mogelijke gevolgen van deze wijzigingen voor de verrichte functies. Ze zou een samenvatting moeten ontvangen van de risicoanalyse, waaronder de juridische risico's, de naleving van de regelgevingsvereisten en het effect op het dienstverleningsniveau, zodat ze de impact van deze wijzigingen kan beoordelen en aanvaarden dan wel de nodige maatregelen kan nemen.

De VVB/beheervenootschap moet bepalen of de omvang en de inhoud van die verslagen en informatie coherent en passend zijn, en maatregelen nemen als die haar niet in staat stellen zich te conformeren aan de in deze praktijkgids vermelde reglementaire vereisten.

Wanneer de VVB/beheervenootschap zich baseert op de op groepsniveau opgestelde bedrijfscontinuïteitsplannen over de door haar uitbestede functies, moet ze nagaan of die plannen in overeenstemming zijn met de bepalingen van [punten 4.1.6](#) en [4.2.4](#).

4. Beginselen van gezond beheer inzake uitbesteding

De VVB/beheervenootschap moet erop toezien dat ze voornoemde beginselen in ieder geval toepast als ze kritieke of belangrijke functies uitbesteedt, en dat ze die beginselen op proportionele wijze toepast als ze andere functies aan derden toevertrouwt.

4.1 Kader voor gouvernante

4.1.1 Instellingsbreed kader voor risicobeheer

De VVB/beheervenootschap moet als onderdeel van het algehele kader voor interne controle, met inbegrip van de interne controlemechanismen, over een holistisch, instellingsbreed kader voor risicobeheer beschikken dat zich over alle bedrijfsonderdelen en interne eenheden uitstrekt. Binnen dat kader identificeert en beheert ze alle risico's waaraan ze is blootgesteld, inclusief de risico's veroorzaakt door regelingen met derden. Het kader voor risicobeheer moet de VVB/beheervenootschap ook in staat stellen goed geïnformeerde beslissingen te nemen over het aangaan van risico's, en ervoor zorgen dat maatregelen inzake risicobeheer op de juiste wijze worden uitgevoerd, ook met betrekking tot cyberrisico's.

De VVB/beheervenootschap moet, met inachtneming van het evenredigheidsbeginsel, alle risico's identificeren, beoordelen, bewaken en beheren die voortvloeien uit regelingen met derden waaraan ze is of kan worden blootgesteld, ongeacht of het daarbij al dan niet om uitbestedingsregelingen gaat. De risico's van alle regelingen met derden, met name de operationele risico's, moeten in overeenstemming met [punt 4.2.1.2](#) worden beoordeeld.

Wanneer de VVB/beheervenootschap zich, in een groepscontext, baseert op een centrale voorafgaande beoordeling van uitbestedingsregelingen, moet ze erop toezien dat ze een samenvatting van de beoordeling ontvangt, en moet ze nagaan of die samenvatting voldoende rekening houdt met haar specifieke structuur en risico's zodat ze met kennis van zaken kan beslissen om al dan niet tot de geplande uitbesteding over te gaan.

4.1.2 Verantwoordelijkheid

De VVB/beheervenootschap die functies uitbesteedt, blijft volledig verantwoordelijk voor de nakoming van haar wettelijke verbintenissen en verplichtingen, met name ten aanzien van haar cliënten en de FSMA¹⁰.

Dit betekent dat het bestuursorgaan van de VVB/beheervenootschap onverkort instaat voor de beleidsbepaling en de controle in verband met alle uitbesteede taken. Dat orgaan moet de nodige zorg besteden aan de identificatie en de beheersing van alle inherente risico's, inzonderheid de operationele risico's.

Het bestuursorgaan is in elk geval dus steeds volledig verantwoordelijk voor het volgende:

- Ervoor zorgen dat de VVB/beheervenootschap voortdurend voldoet aan de voorwaarden om haar vergunning te behouden;
- De interne organisatie van de VVB/beheervenootschap;

¹⁰ Art. 31, lid 1, a), van de MiFID II-verordening; art. 202, § 1, 3°, van de ICBE-wet; art. 29, § 1, 6°, van de AICB-wet; art. 75, lid 1, a), van de AIFM-verordening.

- De identificatie, de beoordeling en het beheer van belangenconflicten;
- Het vaststellen van de strategieën en het beleid van de VVB/beheervenootschap (b.v. het risicomodel, de risicobereidheid, het kader voor risicobeheer);
- Het toezicht op het dagelijks beheer van de VVB/beheervenootschap, inclusief het beheer van alle risico's in verband met de uitbesteding;
- De toezichthoudende rol van het bestuursorgaan, inclusief het toezicht op en de bewaking van de besluitvorming door het management.

Aldus zorgt de VVB/beheervenootschap er in elk geval voor dat:

- Ze beslissingen kan nemen en uitvoeren die verband houden met haar bedrijfsactiviteiten en haar kritieke of belangrijke functies, inclusief de uitbestede activiteiten en functies;
- Ze haar bedrijfsvoering op ordelijke wijze blijft verrichten;
- De risico's met betrekking tot de bestaande en geplande uitbestedingsregelingen adequaat worden geïdentificeerd, beoordeeld, beheerd en beperkt;
- Er passende regelingen bestaan voor de vertrouwelijkheid van gegevens en andere informatie;
- Een adequate informatiestroom met dienstverleners in stand wordt gehouden;
- Ze ten minste een van de volgende handelingen kan verrichten, en wel binnen een passende termijn:
 - De functie aan alternatieve dienstverleners overdragen;
 - De functie opnieuw integreren; of
 - De bedrijfsactiviteiten die van de functie afhankelijk zijn, staken;
- Wanneer persoonsgegevens worden verwerkt door dienstverleners in de EU en/of derde landen, passende maatregelen worden getroffen en de gegevens worden verwerkt in overeenstemming met Verordening (EU) 2016/679¹¹.

De VVB/beheervenootschap moet erop toezien:

- De ervaring, de kennis en de nodige middelen te behouden om een passend beheer of een passende controle van de uitbestedingsregelingen te garanderen en er, zo nodig, de vereiste wijzigingen te kunnen in aanbrengen;
- Bewakings- en rapporteringsmethodes te hanteren die zijn aangepast aan de aard van de uitbestede functies en de betrokken risico's. Met het oog daarop zorgt de VVB/beheervenootschap voor duidelijke communicatiemiddelen, in combinatie met de verplichting voor de dienstverlener om elk probleem met een mogelijke impact op de uitbestede activiteiten en elke spoedeisende situatie te melden;

¹¹ Verordening (EU) 2016/679 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens (algemene verordening gegevensbescherming) (hierna "de GDPR-verordening").

- Intern duidelijk de verantwoordelijkheden toe te wijzen in verband met de invoering en opvolging van de uitbestedingsregelingen.

4.1.3 Uitbestedingsbeleid

De VVB/beheervenootschap die uitbesteding overweegt, moet een schriftelijk uitbestedingsbeleid opstellen. Het bestuursorgaan keurt dat beleid goed.

In dat beleid verwerkt de VVB/beheervenootschap haar strategie alsook de krachtlijnen die ze, tijdens de looptijd van de overeenkomst, zal hanteren in het kader van haar uitbestedingsproces.

De VVB/beheervenootschap besteedt bijzondere aandacht aan de volgende elementen:

- Het behoud van de verantwoordelijkheden;
- De omschrijving van de voorschriften voor uitbestedingsregelingen;
- De beleidslijnen om te bepalen of een functie kritiek of belangrijk is (zie [punt 3.2](#));
- De identificatie, de beoordeling en het beheer van de aan de uitbestedingsregelingen verbonden risico's (zie [punt 4.2.1.2](#));
- De wijze van goedkeuring van nieuwe uitbestedingsregelingen en de interne bevoegdheden inzake het sluiten van uitbestedingsovereenkomsten (zie [punt 4.2.1](#));
- De deelname van de onafhankelijke controlefuncties aan de uitbestedingsregelingen;
- De selectieprocedure voor de dienstverlener (zie [punt 4.2.1.3](#));
- De in de uitbestedingsovereenkomst op te nemen elementen (zie [punt 4.2.2](#));
- De procedures voor de identificatie, de beoordeling, het beheer en de beperking van mogelijke belangenconflicten (zie [punt 4.1.5](#));
- De mate waarin de VVB/beheervenootschap aanvaardt dat de dienstverlener bepaalde taken verder uitbesteedt (onderuitbesteding in cascade) en de algemene voorwaarden die in dat geval van toepassing zijn;
- Hoe en hoe vaak de prestaties en de resultaten van de dienstverleners worden geëvalueerd (zie [punt 4.2.3](#));
- De continuïteit en de noodplannen, inclusief de exitstrategieën (zie [punten 4.1.6](#) en [4.2.4](#));
- De integriteit en de vertrouwelijkheid van de gegevens (voornamelijk bij databeheer);
- De eerbiediging van het wettelijke en reglementaire kader.

De VVB/beheervenootschap moet voornoemde beginselen verder uitwerken in implementatie-, controle- en rapporteringsprocedures.

In het uitbestedingsbeleid wordt een onderscheid gemaakt tussen:

- De uitbesteding van kritieke of belangrijke functies en andere uitbestedingsregelingen (zie [punt 3.2](#));
- De uitbestedingsregelingen binnen de groep en de uitbesteding aan entiteiten buiten de groep (zie [punt 3.3](#));

- De uitbesteding aan dienstverleners die daarvoor van een bevoegde autoriteit een vergunning hebben gekregen, en dienstverleners die niet zijn vergund; en
- De uitbesteding aan dienstverleners in een lidstaat of een derde land.

De VVB/beheervenootschap moet haar uitbestedingsbeleid regelmatig herzien en bijwerken.

4.1.4 Register van uitbestedingen

De VVB/beheervenootschap houdt een register bij met informatie over alle ingevoerde uitbestedingsregelingen, waarbij ze een onderscheid maakt tussen de uitbesteding van kritieke of belangrijke functies en andere uitbestedingsregelingen.

Het register bevat ten minste de volgende informatie over alle bestaande uitbestedingsregelingen:

- Een referentienummer voor elke uitbestedingsregeling;
- De aanvangsdatum en, indien van toepassing, de eerstvolgende datum van de verlenging van het contract, de einddatum en/of opzeggingstermijnen voor de dienstverlener en voor de VVB/beheervenootschap;
- Een korte beschrijving van de uitbestede functie, inclusief de gegevens die worden uitbesteed, en de bevestiging dat persoonsgegevens al dan niet zijn overgedragen (b.v. door ja of nee te vermelden in een afzonderlijk gegevensveld), of dat de verwerking daarvan aan een dienstverlener wordt uitbesteed;
- Een door de VVB/beheervenootschap toegewezen categorie die de aard van de functie als beschreven in vorig punt (b.v. beheer van de beleggingsportefeuille van de (A)ICB, beleggingsadvies, informatietechnologie, controlefunctie), waardoor de verschillende soorten regelingen gemakkelijker kunnen worden geïnventariseerd;
- De naam van de dienstverlener, het handelsregisternummer van de vennootschap, de identificatiecode voor de rechtspersoon (indien beschikbaar), de maatschappelijke zetel en andere relevante contactgegevens, en de naam van de moederonderneming (indien aanwezig);
- Het land of de landen waar de dienst wordt verricht, inclusief de locatie (d.w.z. land of regio) van de gegevens;
- Of de uitbestede functie (al dan niet) als kritiek of belangrijk wordt beschouwd, plus een korte samenvatting van de redenen waarom die functie als kritiek of belangrijk wordt beschouwd;
- Bij uitbesteding aan een aanbieder van clouddiensten, de modellen voor de clouddiensten en de uitrol van de cloud, d.w.z. publiek/privaat/hybride/gemeenschappelijk, en de specifieke aard van de te bewaren gegevens en de locaties (d.w.z. landen of regio's) waar die gegevens worden opgeslagen;
- De datum waarop het kritieke karakter of het belang van de uitbestede functie voor het laatst is beoordeeld;
- De toepasselijke wetgeving op de overeenkomst en de bevoegde rechtbank.

Met het oog op de uitbesteding van kritieke of belangrijke functies bevat het register ten minste de volgende aanvullende informatie:

- De datum waarop voor het laatst een risicobeoordeling heeft plaatsgevonden, en een korte samenvatting van de belangrijkste resultaten;
- De data van de recentste en de volgende geplande audits, indien van toepassing;
- Indien van toepassing, de namen van onderaannemers waaraan materiële onderdelen van een functie zijn onderuitbesteed, inclusief het land waar de onderaannemers zijn geregistreerd, waar de dienst zal worden verricht en, indien van toepassing, de locatie (d.w.z. land of regio) waar de gegevens zullen worden opgeslagen;
- De uitkomsten van de beoordeling van de vervangbaarheid van de dienstverlener (als gemakkelijk, moeilijk of onmogelijk), de mogelijkheid om een functie opnieuw in de instelling te integreren of het effect van het beëindigen van de functie;
- De identificatie van de alternatieve dienstverleners;
- De geraamde jaarlijkse begrotingskosten.

De VVB/beheervenootschap moet in staat zijn om de FSMA, op haar eerste verzoek, het volledige register of welbepaalde delen ervan ter beschikking te stellen in een verwerkbaar elektronische vorm.

4.1.5 Belangenconflicten¹²

De werkzaamheden van een VVB/beheervenootschap worden gekenmerkt door de samenloop van velerlei belangen, vaak gelijklopende maar vaak ook uiteenlopende of conflicterende belangen, die een passende omkadering vereisen. Die belangenconflicten kunnen met name verband houden met de door de VVB/beheervenootschap uitgewerkte uitbestedingsregelingen.

De invoering en het behoud van een goed bestuur impliceren dat de VVB/beheervenootschap passende maatregelen neemt voor het beheer van die belangenconflicten.

Bijgevolg moet de VVB/beheervenootschap die belangenconflicten, onverminderd de toepassing van specifieke wettelijke bepalingen, identificeren en voorkomen, dan wel ze, als dat redelijkerwijze onmogelijk blijkt, beheren op een manier die de belangen van de cliënten niet schaadt.

4.1.6 Bedrijfscontinuïteitsplan¹³

De VVB/beheervenootschap moet alle redelijke middelen inzetten om haar activiteiten ononderbroken uit te voeren. Rekening houdend met het evenredigheidsbeginsel moet ze er meer bepaald op toezien dat haar organisatie, systemen en procedures zodanig zijn opgezet dat ze, bij een ernstige en niet-geplande onderbreking van haar activiteiten, de verplichtingen kan blijven nakomen die uit haar gereguleerd statuut voortvloeien, en de rechten en belangen van haar cliënten kan blijven vrijwaren. Deze vereisten gelden ook als functies worden uitbesteed.

De VVB/beheervenootschap beschikt over passende bedrijfscontinuïteitsplannen met betrekking tot de door haar uitbesteede kritieke of belangrijke functies, onderhoudt deze en test ze periodiek.

Die bedrijfscontinuïteitsplannen zouden rekening moeten houden met de mogelijkheid dat de kwaliteit van het verrichten van de uitbesteede functie tot een onaanvaardbaar niveau verslechtert of helemaal ontoereikend is. In de bedrijfscontinuïteitsplannen wordt ook rekening gehouden met de

¹² Zie art. 80 van de AIFM-verordening; art. 202, § 1, 4°, c), van de ICBE-wet; art. 30, eerste lid, 2°, en 37, van de AICB-wet; art. 34, lid 2, a), van de MiFID II-verordening.

¹³ Zie art. 75, lid 1, g), van de AIFM-verordening; art. 31, lid 2, l), van de MiFID II-verordening.

mogelijke gevolgen van de insolventie of andere vormen van falen van dienstverleners en, waar relevant, politieke risico's in het rechtsgebied van de dienstverlener¹⁴.

4.1.7 Interne audit¹⁵

De VVB/beheervenootschap moet erop toezien dat de activiteiten van de interne auditfunctie, op grond van een risicogebaseerde aanpak, een onafhankelijke toetsing van de uitbestede activiteiten omvatten. Het auditplan en -programma omvatten in het bijzonder de uitbestedingsregelingen voor kritieke of belangrijke functies.

Wat het uitbestedingsproces betreft, zorgt de interne auditfunctie er ten minste voor dat:

- Het uitbestedingskader van de VVB/beheervenootschap, inclusief het uitbestedingsbeleid, correct en doeltreffend wordt uitgevoerd en in overeenstemming is met de toepasselijke wet- en regelgeving, de risicostrategie en de beslissingen van het bestuursorgaan;
- De beoordeling van het kritieke karakter of het belang van de functies adequaat, kwalitatief goed en effectief is;
- De risicobeoordeling van de uitbestedingsregelingen adequaat, kwalitatief goed en effectief is, en dat de risico's in overeenstemming blijven met de risicostrategie van de VVB/beheervenootschap;
- De betrokkenheid van de bestuursorganen passend is; en
- De uitbestedingsregelingen passend worden bewaakt en beheerd.

4.2 Uitbestedingsproces

4.2.1 Beslissing om uit te besteden¹⁶

De VVB/beheervenootschap moet de beslissingen om een functie uit te besteden en een dienstverlener aan te stellen, baseren op een grondige en gedocumenteerde analyse, en ze moet nagaan of die beslissingen aansluiten bij haar uitbestedingsbeleid.

De FSMA beklemtoont het belang van het documenteren van het doorlichtingsproces bij de uitbesteding van een functie en de aanstelling van een dienstverlener, en in het bijzonder van de aanstellingsbeslissing zelf en de overwegingen die tot die beslissing hebben geleid. Ook aan het bewaren van deze documentatie moet de nodige aandacht worden besteed.

Alvorens een uitbestedingsregeling te treffen, handelt de VVB/beheervenootschap als volgt:

- ze beoordeelt of de uitbestedingsregeling een kritieke of belangrijke functie betreft (zie [punt 3.2](#));

¹⁴ Ook wordt verwezen naar punt 3.3 *in fine* in verband met de mogelijkheid voor de VVB/beheervenootschap om zich te baseren op de op groepsniveau opgestelde bedrijfscontinuïteitsplannen.

¹⁵ Zie art. 25, § 1, 4°, van de VVB-wet; art. 24 van de MiFID II-verordening; art. 201 van de ICBE-wet; art. 62 van de AIFM-verordening.

¹⁶ Zie art. 202, § 1, 1°, van de ICBE-wet; art. 29, § 1, 1°, van de AICB-wet; art. 76 van de AIFM-verordening; art. 26, § 4, van de VVB-wet.

- Ze beoordeelt of aan de vastgestelde toezichtsvoorwaarden voor uitbesteding is voldaan (zie [punt 4.2.1.1](#));
- Ze identificeert en beoordeelt alle relevante risico's van de uitbestedingsregeling (zie [punt 4.2.1.2](#));
- Ze voert een passend due diligence-onderzoek uit ten aanzien van de mogelijke toekomstige dienstverlener (zie [punt 4.2.1.3](#));
- Ze identificeert en beoordeelt de belangenconflicten die de uitbesteding kan veroorzaken (zie [punt 4.1.5](#)).

4.2.1.1 Toezichtsvoorwaarden voor uitbesteding¹⁷

Als een functie wordt uitbesteed aan een dienstverlener in een EER-lidstaat, en de uitvoering ervan een vergunning of registratie vereist, moet de VVB/beheervenootschap nagaan of de dienstverlener behoorlijk is vergund of geregistreerd door de bevoegde autoriteit.

Als een functie wordt uitbesteed aan een dienstverlener in een derde land, en de uitvoering daarvan een vergunning of registratie vereist, moet de VVB/beheervenootschap nagaan of¹⁸:

- De dienstverlener een vergunning heeft van of is geregistreerd door de bevoegde autoriteit, en onder het toezicht van die autoriteit staat; en
- Er een samenwerkingsovereenkomst bestaat tussen de FSMA en de toezichthouder op de dienstverlener. Die samenwerkingsovereenkomst waarborgt dat de FSMA in staat is om:
 - Op verzoek de informatie te verkrijgen die noodzakelijk is om haar toezichtstaken uit te voeren¹⁹;
 - Passende toegang te verkrijgen tot gegevens, documenten, locaties of personeel in het derde land die van belang zijn voor de uitoefening van haar toezichtsbevoegdheden;
 - Zo spoedig mogelijk informatie van de toezichthoudende autoriteit in het derde land te ontvangen voor het onderzoek van kennelijke schendingen van de wettelijke vereisten; en
 - Met de relevante toezichthoudende autoriteit in het derde land samen te werken in het kader van handhavingsacties bij schendingen van de toepasselijke regelgevingsvereisten en de Belgische nationale wetgeving. Bij de samenwerking hoort het onder meer, maar niet per se uitsluitend, te gaan om het ontvangen van informatie over mogelijke schendingen van de toepasselijke regelgevingsvereisten van de toezichthoudende autoriteiten in het derde land, zodra dit praktisch mogelijk is.

¹⁷ Zie art. 78, lid 2, e), van de AIFM-verordening; art. 31 van de MiFID II-verordening.

¹⁸ Zie art. 202, § 1, 6°, van de ICBE-wet; art. 29, § 1, 5°, van de AICB-wet; art. 32, lid 1, a), van de MiFID II-verordening.

¹⁹ Conform de UCITS-richtlijn (2009/65/EG), de AIFM-richtlijn (2011/61/EU), de MiFID II-richtlijn (2014/65/EU) en de Europese Gedelegeerde Verordeningen tot aanvulling van die Richtlijnen (2017/565 en 231/2013), de Belgische wetten tot omzetting van die Richtlijnen en hun uitvoeringsbesluiten.

4.2.1.2 Beoordeling van de risico's van de uitbestedingsregelingen²⁰

Alvorens een functie uit te besteden, moet de VVB/beheervenootschap:

- De verwachte effecten van de uitbesteding definiëren, met een raming van de kosten en baten;
- De risico's op het vlak van de financiële, operationele (o.a. cyberrisico's), wettelijke en reputatierisico's beoordelen, en rekening houden met de beoordelingsresultaten wanneer ze beslist of een functie moet worden uitbesteed. De beoordeling omvat, waar nodig, scenario's van mogelijke risicogebeurtenissen, inclusief zeer ernstige operationele risicogebeurtenissen. In het kader daarvan moet de VVB/beheervenootschap de mogelijke gevolgen van falende of ontoereikende diensten beoordelen, inclusief de risico's veroorzaakt door processen, systemen, mensen of externe gebeurtenissen;
- Passende maatregelen nemen om onnodige aanvullende operationele risico's te voorkomen;
- Nagaan welke gevolgen de vestigingsplaats van de dienstverlener heeft (binnen of buiten de EER), waaronder:
 - De beperkingen van het toezicht in verband met de landen waar de functies worden uitbesteed of waar de uitbestede diensten (waarschijnlijk) worden verleend, en waar de gegevens (waarschijnlijk) worden opgeslagen;
 - Kijken naar de politieke stabiliteit en de veiligheid in de betrokken rechtsgebieden, waaronder:
 - De geldende wetgeving, inclusief de wetten over gegevensbescherming;
 - De bestaande voorzieningen voor rechtshandhaving;
 - Het insolventierecht dat van toepassing zou zijn bij niet-naleving door een dienstverlener, en de mogelijke beperkingen die zich zouden voordoen bij een urgent herstel van de gegevens van de VVB/beheervenootschap in het bijzonder;
- Passende bescherming definiëren van de vertrouwelijkheid van gegevens, de continuïteit van de uitbestede functies, en de integriteit en herleidbaarheid van gegevens en systemen in het kader van de voorgenomen uitbesteding. Verder gaat de VVB/beheervenootschap na of er specifieke maatregelen nodig zijn voor gegevens in transit, opgeslagen gegevens en gegevens in rusttoestand, zoals de toepassing van versleutelingstechnieken (encryptie) in combinatie met een passende opzet voor sleutelbeheer;
- De continuïteitsregels beoordelen, met name:
 - De eventuele concentratie²¹ en afhankelijkheidsrisico's die ontstaan wanneer belangrijke functies grotendeels worden toevertrouwd aan een eenzelfde dienstverlener die moeilijk kan worden vervangen, of wanneer meerdere uitbestedingsregelingen worden gesloten met dezelfde dienstverlener of dienstverleners die nauw met elkaar verbonden zijn;

²⁰ Zie art. 26, § 4, van de VVB-wet; art. 31, lid 2, e), van de MiFID II-verordening; art. 202, § 5, van de ICBE-wet; art. 75, lid 1, f), van de AIFM-verordening.

²¹ Noteer dat dit risico ook een impact kan hebben op andere risico's, zoals het risico op belangenconflicten, b.v. wanneer de dienstverlener deel uitmaakt van dezelfde groep en belangrijke functies hem grotendeels worden toevertrouwd.

- De te nemen voorzorgsmaatregelen opdat de uitbestede functie aan een andere dienstverlener zou kunnen worden overgedragen of intern zou kunnen worden beheerd, wanneer de continuïteit of de kwaliteit van de dienstverlening in het gedrang dreigt te komen;
- Bekijken of de dienstverlener een dochter- of moederonderneming is, binnen de boekhoudkundige consolidatie valt en, zo ja, in hoeverre de VVB/beheervenootschap zeggenschap heeft over de dienstverlener of zijn handelingen kan beïnvloeden.

Bij onderuitbesteding in cascade neemt de VVB/beheervenootschap de nodige voorzorgen om de gevolgen van een dergelijke beslissing vooraf nauwgezet te kunnen evalueren, en om te kunnen nagaan of deze beslissing de naleving van de wettelijke en contractuele bepalingen niet in het gedrang brengt.

De VVB/beheervenootschap documenteert de verrichte analyse en de uitkomsten daarvan, en maakt een raming van de mate waarin hun operationele risico door de uitbestedingsregeling zou toenemen of afnemen.

4.2.1.3 Selectie van de dienstverlener²²

Alvorens een uitbestedingsregeling aan te gaan, moet de VVB/beheervenootschap erop toezien dat de dienstverlener alle vereiste kwaliteiten bezit om de uitbestede kritieke of belangrijke functie op betrouwbare en professionele wijze te verrichten, zodat deze tijdens de loop van de regeling aan zijn verplichtingen kan voldoen.

Daartoe controleert de VVB/beheervenootschap of de dienstverlener minimaal beschikt over:

- Professionele betrouwbaarheid;
- Passende en toereikende bekwaamheden;
- De nodige deskundigheid (beroepskwalificaties en -ervaring);
- Voldoende middelen (met name personeel, IT, financieel);
- Een passende organisatorische structuur.

De VVB/beheervenootschap moet ook waken over:

- De naleving van haar integriteitsbeleid met bijzondere aandacht voor de maatregelen van de dienstverlener om te voorkomen dat daadwerkelijke of potentiële belangenconflicten ten aanzien van de IBP en alle daarbij betrokken partijen ontstaan, en om ze desgevallend afdoende te beheren;
- De aftoetsing van het continuïteitsbeleid van de dienstverlener, met inbegrip van de noodplannen, aan haar eigen continuïteitsvereisten;
- De overeenstemming van de voorschriften van de dienstverlener inzake veiligheid en vertrouwelijkheid van informatie met haar eigen voorschriften;
- Het feit dat de belangrijkste elementen van het beloningsbeleid van de dienstverlener niet indruisen tegen de algemene beginselen van haar eigen beloningsbeleid;

²² Zie art. 77 van de AIFM-verordening; art. 31, lid 2, a), van de MiFID II-verordening.

- De naleving van het wettelijk kader dat haar werkzaamheden beheerst, en van de regelgeving inzake gegevensbescherming (GDPR).

Ook met andere factoren kan rekening worden gehouden, zoals de langdurige relaties met de dienstverlener, het feit dat de dienstverlener al dan niet deel uitmaakt van dezelfde groep, en het feit dat de dienstverlener al dan niet onder toezicht staat van een toezichthouder.

Tot slot zet de VVB/beheervenootschap de nodige stappen om ervoor te zorgen dat dienstverleners handelen op een wijze die strookt met hun waarden en gedragscode. Met name wat dienstverleners in derde landen en, indien van toepassing, hun onderaannemers betreft, vergewist de VVB/beheervenootschap zich ervan dat de dienstverlener op een ethische en maatschappelijk verantwoorde wijze handelt, en zich houdt aan de internationale normen op het vlak van mensenrechten (b.v. het Europees Verdrag voor de rechten van de mens), milieubescherming en passende arbeidsomstandigheden, inclusief het verbod op kinderarbeid.

4.2.2 Uitbestedingsovereenkomst²³

De VVB/beheervenootschap sluit een schriftelijke overeenkomst met de dienstverlener.

De FSMA onderstreept dat de VVB/beheervenootschap aandacht moet besteden aan de coherentie tussen de uitbestedingsovereenkomst en de andere documenten die betrekking hebben op haar werkzaamheden, zoals haar beleidslijnen.

De VVB/beheervenootschap actualiseert de uitbestedingsovereenkomsten en/of hun bijlagen (zoals de lijst van de interne medewerkers van de VVB/beheervenootschap die instructies mogen geven aan de dienstverlener) telkens zich betekenisvolle wijzigingen voordoen.

Rekening houdend met hun geringe bewijskracht, moeten mondelinge afspraken met externe dienstverleners steeds schriftelijk worden bevestigd, of op een andere manier worden geformaliseerd.

De uitbestedingsovereenkomsten voor kritieke of belangrijke functies bevatten ten minste de volgende elementen:

- Een heldere beschrijving van de te verrichten uitbestede functie;
- De aanvangs- en einddatum van de overeenkomst, indien van toepassing, en de modaliteiten voor de verlenging van de overeenkomst, en de opzeggingstermijnen voor de dienstverlener en de VVB/beheervenootschap;
- De wetgeving die op de overeenkomst van toepassing is, en de bevoegde rechtbank;
- De financiële verplichtingen van de partijen;
- De voorwaarden waaronder de dienstverlener aan hem uitbestede functies eventueel verder mag uitbesteden, en de clause op grond waarvan de plichten en verantwoordelijkheden die op de dienstverlener rusten, onverlet worden gelaten door een uitbesteding in cascade;
- Bij onderuitbesteding van een deel van een kritieke of belangrijke functie, of het onderuitbestede deel (al dan niet) als kritiek of belangrijk wordt beschouwd;

²³ Zie met name art. 75, lid 1, h), van de AIFM-verordening; art. 31, lid 3, van de MiFID II-verordening.

- De verplichting voor de dienstverlener om de VVB/beheervenootschap over elke geplande onderuitbesteding te informeren;
- Het recht van de VVB/beheervenootschap om bezwaar te maken tegen een beoogde onderuitbesteding, of materiële wijzigingen in dat verband;
- Het recht van de VVB/beheervenootschap om de overeenkomst bij onnodige onderuitbesteding te beëindigen, b.v. als de risico's voor de VVB/beheervenootschap door de onderuitbesteding fors toenemen;
- Bij onderuitbesteding, de verplichting voor de dienstverlener om op passende wijze toezicht te houden op de onderaannemers, conform het beleid dat de VVB/beheervenootschap heeft vastgesteld;
- Bij onderuitbesteding, de verplichting voor de dienstverlener om ervoor te zorgen dat de onderaannemer zich ertoe verbindt:
 - Aan alle toepasselijke wetten, regelgevingsvereisten en contractuele verplichtingen te voldoen; en
 - Aan de VVB/beheervenootschap en de FSMA dezelfde toegangs- en auditrechten toe te kennen als aan de dienstverlener;
- De locatie(s) (d.w.z. regio's of landen) waar de functie zal worden verricht, en/of waar de relevante gegevens zullen worden bewaard en verwerkt, inclusief de mogelijke opslaglocatie, en de voorwaarden waaraan moet worden voldaan, met inbegrip van de vereiste om de VVB/beheervenootschap in kennis te stellen als de dienstverlener voorstelt de locatie(s) te wijzigen;
- Waar relevant, bepalingen inzake de toegankelijkheid, beschikbaarheid, integriteit, privacy en veiligheid van de betrokken gegevens;
- Het recht van de VVB/beheervenootschap om de prestaties van de dienstverlener doorlopend te bewaken;
- De overeengekomen dienstverleningsniveaus, die nauwkeurige kwantitatieve en kwalitatieve prestatiedoelen voor de uitbestede functie omvatten om tijdige bewaking mogelijk te maken, zodat zonder onnodig uitstel passende corrigerende maatregelen kunnen worden genomen als de overeengekomen dienstverleningsniveaus niet worden gehaald;
- De wijze van informatie-uitwisseling en de rapporteringverplichtingen;
- De verplichting voor de dienstverlener om kennis te geven van elke ontwikkeling die van wezenlijke invloed kan zijn op zijn vermogen of, bij onderuitbesteding, op dat van een onderaannemer om de uitbestede functies efficiënt en met inachtneming van het toepasselijke wettelijke en reglementaire kader uit te voeren;
- Of de dienstverlener zich verplicht tegen bepaalde risico's moet verzekeren en, zo ja, het vereiste niveau van de verzekeringsdekking;
- De vereiste voor de dienstverlener om bedrijfsnoodplannen ten uitvoer te leggen en te testen;
- Bepalingen die ervoor zorgen dat toegang kan worden verkregen tot de gegevens die eigendom zijn van de VVB/beheervenootschap, als de dienstverlener insolvent is of zijn bedrijfsactiviteiten beëindigt;

- De verplichting voor de dienstverlener om met de FSMA samen te werken, en rechtstreeks op haar vragen over de uitbestede functies te antwoorden;
- Het onbeperkte recht van de VVB/beheervenootschap om de dienstverlener te inspecteren en te controleren, vooral als het om een kritieke of belangrijke uitbestede functie gaat. De VVB/beheervenootschap moet dat recht “als een goede huisvader” uitoefenen²⁴;
- De beëindigingsrechten.

4.2.3 Toezicht op de uitbestede functies²⁵

Omdat de nadruk op de uitbesteding van kritieke of belangrijke functies ligt, moet de VVB/beheervenootschap de prestaties van de dienstverleners met betrekking tot alle uitbestedingsregelingen voortdurend via een risicogebaseerde aanpak bewaken. Daarbij ligt het accent vooral op het waarborgen van de beschikbaarheid, de integriteit en de veiligheid van de gegevens en de informatie.

De VVB/beheervenootschap kan de concrete opvolging delegeren aan een operationeel orgaan dan wel een verbindingspersoon aanstellen. De leden van dat orgaan of die verbindingspersoon moeten over voldoende kennis van en ervaring met de uitbestede taken beschikken om de prestaties en de resultaten van de dienstverlener kritisch te kunnen toetsen.

De FSMA wijst erop dat de opvolgingsmethodes van de VVB/beheervenootschap en de rapporten van haar dienstverleners aangepast moeten zijn aan de aard van de uitbestede taken en de daaraan verbonden risico's. De VVB/beheervenootschap voorziet hiertoe ook in duidelijke communicatiekanalen en legt de dienstverlener een meldingsplicht op voor alle problemen die een impact hebben of zouden kunnen hebben op de uitbestede taken, alsook voor alle noodsituaties.

De VVB/beheervenootschap evalueert geregeld de dienstverleners en maakt daartoe nuttig gebruik van instrumenten als kernprestatie-indicatoren, sleutelindicatoren, dienstverleningsverslagen, zelfcertificering of onafhankelijke toetsingen, en van alle andere pertinente informatie die ze van de dienstverleners ontvangt.

Sommige dienstverleners beschikken over externe certificeringen en externe of interne auditverslagen. Als deze documenten door de dienstverlener kunnen worden overgelegd, kunnen ze een waardevol hulpmiddel zijn in het kader van de controlewerkzaamheden van de VVB/beheervenootschap. De FSMA maakt de VVB's/beheervenootschappen er wel op attent dat ze bewust en kritisch moeten omspringen met zo'n verslagen. De VVB/beheervenootschap zou die methode alleen mogen hanteren als ze:

- Tevreden is over het auditplan voor de uitbestede functie;
- Erop toeziet dat de certificering of het auditverslag betrekking heeft op de systemen (d.w.z. processen, applicaties, infrastructuur, datacentra, enz.) en controles die de VVB/beheervenootschap als essentieel aanmerkt, alsook de naleving van de relevante regelgevingsvereisten;

²⁴ Door bijvoorbeeld een redelijke opzeggingstermijn na te leven.

²⁵ Zie met name art. 202, § 1, 7°, van de ICBE-wet; art. 29, § 1, 7°, van de AICB-wet; art. 75, lid 1, f), van de AIFM-verordening; art. 31, lid 2, c), van de MiFID II-verordening.

- De certificering of het auditverslag continu grondig beoordeelt en nagaat of de verslagen of certificeringen niet verouderd zijn;
- Erop toeziet dat ook toekomstige versies van de certificering of het auditverslag betrekking hebben op essentiële systemen en controles;
- Tevreden is over de geschiktheid van de certificerende of controlerende partij (b.v. met betrekking tot roulering van de certificerende of controlerende organisatie, kwalificaties, deskundigheid, herhaling van de uitvoering/controle van bewijsstukken in het betrokken auditdossier);
- Zich ervan heeft vergewist dat de certificeringen zijn afgegeven en de audits zijn uitgevoerd overeenkomstig algemeen aanvaarde professionele normen, en dat ze een toetsing omvatten van de operationele doeltreffendheid van de aanwezige essentiële controles;
- Contractueel het recht heeft om te verzoeken om de reikwijdte van de certificering of het auditverslag tot andere relevante systemen en controles uit te breiden; het aantal en de frequentie van dergelijke verzoeken moeten redelijk zijn en gerechtvaardigd vanuit het oogpunt van risicobeheer; en
- Het contractuele recht behoudt om naar eigen inzicht afzonderlijke audits met betrekking tot de uitbesteding van kritieke of belangrijke functies uit te voeren.

De VVB/beheervenootschap neemt de nodige maatregelen als ze tekortkomingen in het verrichten van de uitbestede functie vaststelt. De VVB/beheervenootschap komt met name in actie wanneer er aanwijzingen zijn dat dienstverleners de uitbestede kritieke of belangrijke functie niet doeltreffend of niet conform de geldende wetten en regelgevingsvereisten kunnen uitvoeren. Zo nodig, wordt de uitbestedingsovereenkomst met onmiddellijke ingang beëindigd.

4.2.4 Exitstrategieën²⁶

Als de VVB/beheervenootschap kritieke of belangrijke functies uitbesteedt, moet ze over een gedocumenteerde exitstrategie beschikken die in lijn is met haar uitbestedingsbeleid en haar bedrijfscontinuïteitsplannen; ze houdt daarbij ten minste rekening met de mogelijkheid dat:

- Uitbestedingsregelingen worden beëindigd;
- De dienstverlener faalt;
- De kwaliteit van de verrichte functie verslechtert, en er sprake is of kan zijn van bedrijfsverstoringen die ontstaan doordat de functie niet of op onjuiste wijze wordt verricht;
- Er sprake is van aanzienlijke risico's voor de passende en voortdurende uitvoering van de functie.

De VVB/beheervenootschap zorgt ervoor dat ze zich uit uitbestedingsregelingen kan terugtrekken zonder dat haar bedrijfsactiviteiten onnodig worden verstoord, zonder dat ze de regelgevingsvereisten minder goed naleeft en zonder dat dit ten koste gaat van de continuïteit en kwaliteit van hun dienstverlening aan cliënten. Hiertoe:

- Ontwikkelt en implementeert ze exitplannen die volledig, gedocumenteerd en, waar nodig, voldoende getoetst zijn (b.v. door de potentiële kosten, gevolgen, middelen en tijdsimplicaties te

²⁶ Zie met name art. 75, lid 1, g), van de AIFM-verordening; art. 31, lid 2, l), van de MiFID II-verordening.

analyseren in verband met de overdracht van een uitbestede dienst aan een alternatieve dienstverlener); en

- Zoekt ze alternatieve oplossingen en stelt ze overgangsplannen op waarmee ze uitbestede functies en gegevens bij de dienstverlener kan weghalen en aan andere dienstverleners of terug aan zichzelf kan overdragen, of waarmee ze andere maatregelen kan treffen om er beheerst en op voldoende geteste wijze te kunnen voor zorgen dat de functie wordt voortgezet; hierbij houdt ze rekening met de uitdagingen die zich kunnen voordoen vanwege de locatie van de gegevens en neemt ze de nodige maatregelen om de bedrijfsactiviteit te waarborgen tijdens de overgangsfase.

De VVB/beheervenootschap let daarbij op de volgende aandachtspunten:

- De gebruikte technologieën, systemen en instrumenten zijn voldoende gangbaar en gekend en voldoende beveiligd tegen cyber- en frauderisico's. Oplossingen die minder gebruikelijk zijn of te sterk afhankelijk van de dienstverlener, worden vermeden;
- De dienstverlener stelt een goede en functionele documentatie op van zijn systemen en werkt die geregeld bij;
- De VVB/beheervenootschap beschikt intern over voldoende kennis over de werking, de organisatie en het beheer van de uitbestede diensten;
- Alle eigen gegevens kunnen te allen tijde in een bruikbaar formaat worden opgevraagd;
- De procedures voor de kennisgeving van en de reacties op veranderingen in verband met een uitbestedingsregeling of een dienstverlener (b.v. veranderingen in zijn financiële positie, organisatiestructuren, onderuitbesteding).

Bij het bepalen van een exitstrategie handelt de VVB/beheervenootschap als volgt:

- Ze stelt de doelen van de exitstrategie vast;
- Ze voert een bedrijfsimpactanalyse uit in verhouding tot het risico van de uitbestede functie om na te gaan welke personele en financiële middelen nodig zouden zijn om het exitplan uit te voeren en hoe lang dat zou duren;
- Ze wijst taken, verantwoordelijkheden en voldoende middelen toe voor het beheer van exitplannen en het overbrengen van activiteiten;
- Ze stelt criteria op om te bepalen of de overdracht van uitbestede functies en gegevens geslaagd is; en
- Ze stelt vast welke indicatoren moeten worden gehanteerd voor de bewaking van de uitbestedingsregeling (zie [punt 4.2.3](#)), met inbegrip van indicatoren die zijn gebaseerd op onaanvaardbare dienstverleningsniveaus die tot een exit moeten leiden.

4.2.5 Kennisgeving aan de FSMA bij uitbesteding van kritieke of belangrijke functies²⁷

De FSMA wijst er op dat in principe elke uitbesteding, behoudens andersluidende reglementaire bepalingen, kan gebeuren zonder haar voorafgaande goedkeuring. Dit doet geen afbreuk aan het recht van de FSMA om te controleren of de toepasselijke reglementering wordt nageleefd bij de

²⁷ Zie met name art 202, § 1, 1°, van de ICBE-wet en art. 29, § 1, 1°, van de AICB-wet.

uitbesteding. De FSMA wijst er in dat verband op dat rekening moet worden gehouden met de in deze praktijkgids ontwikkelde beginselen van gezond beheer.

Als de VVB/beheervenootschap kritieke of belangrijke functies uitbesteedt, moet ze de FSMA echter op voorhand op de hoogte brengen van de manier waarop ze de in deze praktijkgids uiteengezette beginselen zal toepassen. Ze deelt dit aan de FSMA mee voor de uitbestedingsovereenkomst in werking treedt²⁸.

Diezelfde informatieplicht geldt ook voor elke latere belangrijke evolutie in verband met de uitbestede kritieke of belangrijke functies.

5. Conclusie

Zoals vermeld in de inleiding van deze praktijkgids, kan uitbesteding onder de juiste omstandigheden bijdragen aan een beter beheer, omdat bepaalde functies aan derden worden overgedragen. De FSMA benadrukt dat de uitbesteding geenszins afbreuk doet aan de verantwoordelijkheid van de vennootschap om gezonde beheerpraktijken in acht te blijven nemen bij haar bedrijfsvoering.

Elke VVB/beheervenootschap moet bijgevolg permanent een passend uitbestedingsbeleid voeren met het oog op het behoud van een passende organisatie die een gezond en efficiënt beleid van de vennootschap moet garanderen.

Aangezien de passende organisatie en het toezicht daarop de hoeksteen vormen van het door de FSMA uitgeoefende prudentiële toezicht, verwacht deze van elke VVB/beheervenootschap die tot uitbesteding overgaat, dat ze dat doet conform de toepasselijke wetgeving en rekening houdend met deze praktijkgids.

²⁸ Die verplichting geldt trouwens expliciet in de gevallen waarvan sprake in art. 29, § 1, 1°, van de AICB-wet en art. 202, § 1, 1°, van de ICBE-wet.